

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 2Co/27/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7121202923
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Slovinská
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:7121202923.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Slovinskej a sudkýň JUDr. Zuzany Matyiovej a JUDr. Olgy Mičietovej v spore žalobcov: 1/ A. B. C., nar. X.X.XXXX, bytom B., D. E. X, 2/ A. F. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom B., B. E. XX a 3/ A. B. B. C., nar. XX.X.XXXX, bytom B., G. X, zastúpených: ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA JUDr. Ján Tokár, spol. s r.o., so sídlom v Košiciach, Werferova č. 1, proti žalovanému: Košický samosprávny kraj, so sídlom v Košiciach, Nám. Maratónu Mieru č. 68, IČO: 35 541 016, o zaplatenie 15.600 € s príslušenstvom, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Košice I č.k. 42C/13/2021-193 zo dňa 23.9.2022, takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok v napadnutom zamietavom výroku a vo výroku o trovách konania.

Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

odôvodnenie:

1. Okresný súd Košice I ako súd prvej inštancie prvým výrokom rozsudku č.k. 42C/13/2021-193 zo dňa 23.9.2022 konanie o zaplatenie sumy 741,65 € zastavil, druhým výrokom v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a tretím výrokom žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

2. Žalobcovia sa pritom svojou žalobou domáhali spolu zaplatenia 15.600 € s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne odo dňa podania žaloby do zaplatenia titulom náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a domáhali sa aj náhrady trov konania. Žalobu odôvodnili tým, že sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva č. XXXX, kat. úz. H., a to parcely registra „C“ č. 571/13, druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria o výmere 374 m², parc. č. 571/14, druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria o výmere 4862 m², na ktorých je umiestnená inžinierska stavba, a to cestná komunikácia III. triedy č. III/3339, ktorá spája obce H. G. I.. Uvedená komunikácia je v správe Košického samosprávneho kraja. Všetci traja žalobcovia sú podielovými spoluvlastníkmi k predmetným nehnuteľnostiam, každý v pomere 1/6 k celku. Ďalšia podielová spoluvlastníčka A. J. K., ktorá má na uvedených nehnuteľnostiach spoluvlastnícky podiel vo veľkosti 1/2 k celku, postúpila svoj nárok na zaplatenie žalovanej náhrady v súlade s ust. § 139 ods. 1 Občianskeho zákonníka na žalobcu v 2. rade. Na uvedených pozemkoch v zmysle zák. č. 66/2009 Z.z. vzniklo zákonné vecné bremeno, avšak ustanovenia tohto zákona vlastníkom pozemku nedávajú žiadnu možnosť domáhať sa usporiadania vlastníckych vzťahov k týmto pozemkom zaťaženým zákonným vecným bremenom a ponecháva ich usporiadanie výlučne na dobrej vôli žalovaného ako užívateľa pozemku a vlastníka stavby, ktorý však využíva uvedené pozemky bez iniciovania akéhokoľvek vysporiadania týchto pozemkov. Žalobcovia si preto dali za účelom vyčíslenia výšky primeranej náhrady za zákonné vecné bremeno vypracovať znalecký posudok a znalec dospel k sume 15.600 € za obdobie od 15.4.2018 do 14.4.2021, za ktoré obdobie náhradu žalobcovia za obmedzenie svojho vlastníckeho práva v tomto konaní požadujú.

3. Žalovaný neuznal nárok žalobcov, uviedol, že nárok na finančnú náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva pozemkov žalobcov zriadením vecného bremena podľa zák. č. 66/2009 Z.z. patrí pôvodnému vlastníkovi pozemku, má jednorazový charakter a pôvodný vlastník mohol tento nárok uplatniť na súde len v zákonom stanovenej lehote, a to do troch rokov od nadobudnutia účinnosti uvedeného zákona. Poukázal pritom na zaužívanú súdnu prax v takýchto sporoch, a to rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 30.11.2020 sp.zn. 8Cdo/17/2019, ale aj 2Cdo/194/2019 zo dňa 26.8.2019, 7Cdo/26/2014 zo dňa 24.3.2015, 3Cdo/49/2014 zo dňa 14.4.2016, kde uvedené právne otázky boli už vyriešené. Rozhodnutie NS SR pod sp.zn. 2Cdo/194/2019 zo dňa 26.8.2019 jednoznačne prezentovalo právny názor, že vecné bremená, ktoré vznikli podľa zák. č. 66/2009 Z.z. predstavujú verejnoprávne obmedzenie vlastníckeho práva, náhrada za takéto vecné bremeno je jednorazová a nemôže mať a nemá charakter opakujúceho sa plnenia. Náhrada pritom patrí tomu, kto bol vlastníkom pozemku v čase nadobudnutia účinnosti zák. č. 66/2009 Z.z. a nárok z nej plynúci môže tento vlastník uplatniť v zákonom stanovenej premlčacej lehote, ktorá začína plynúť odo dňa účinnosti tohto zákona a je trojročná. Uvedené rozhodnutie bolo napadnuté ústavnou sťažnosťou, ktorú však Ústavný SR uznesením zo dňa 28.10.2020 sp. zn. IV. ÚS 539/2020-21 odmietol. Žalovaný tiež poukázal na to, že žalobcovia neboli podielovými spoluvlastníkmi zaťažených pozemkov v čase nadobudnutia účinnosti zák. č. 66/2009 Z.z., a to ani ďalšia spoluvlastníčka A. J. K., ktorá svoj nárok v tomto spore postúpila na žalobcu v 2. rade a v konaní tak ako žalobkyňa nevystupuje. Žalovaný napokon poukázal aj na ďalšie rozhodnutia, a to rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 2Co/74/2020 z 13.5.2021 v obdobnom prípade ako je predmet tohto sporu, keď súd žalobu zamietol práve na podklade záverov plynúcich z uznesenia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 8Cdo/17/2019 zo dňa 30.11.2020.

4. Súd prvej inštancie vo veci vykonal dokazovanie a vec právne posúdil podľa § 489 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 1, § 4 ods. 1, 2, § 2 ods. 1, 2, § 3 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovo právnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení k 1.1.2009, ďalej podľa § 101 Občianskeho zákonníka.

5. Keďže v priebehu sporu došlo k čiastočnému späťvzatiu žaloby žalobcami vo výške 741,65 €, v tejto časti konanie súd prvej inštancie s poukazom na ust. § 144, § 145 a § 146 Civilného sporového poriadku (CSP) zastavil, keďže žalovaný nemal námietok proti zastaveniu konania v tejto časti.

6. Súd prvej inštancie poukázal na to, že predmetom sporu je nárok žalobcov na náhradu za obmedzenie ich vlastníckych práv zriadením vecného bremena na základe zák. č. 66/2009 Z.z. a podstatné pre rozhodnutie bolo posúdenie, či nárok žalobcov má charakter jednorazovej alebo opakujúcej sa náhrady, a to z dôvodu, že žalovaný vzniesol námietku premlčania, považujúc uvedený nárok za jednorazový.

7. V konaní mal súd prvej inštancie preukázané spoluvlastníctvo žalobcov k predmetným nehnuteľnostiam, ako aj postúpenie nároku ďalšej spoluvlastníčky na jedného zo žalobcov v tomto spore a požadovaná náhrada sa týkala parciel č. 571/13 a 571/14 kat. úz. H. v celosti.

8. Vzhľadom na vznesenú námietku premlčania zo strany žalovaného súd sa v prvom rade zaoberal tým, či nárok žalobcu je alebo nie je premlčaný a dospel k záveru, že žalobe žalobcov vyhovieť nemožno, pretože tento nárok premlčaný je. Poukázal pritom na ustálenú súdnu prax k tejto právnej otázke v zmysle najnovších záverov Najvyššieho súdu SR (sp.zn. 1Cdo/171/2021 z 27.10.2021, 1Cdo/99/2019 z 26.1.2022, 2Cdo/194/2019, 8Cdo/17/2019). Stotožnil so závermi Najvyššieho súdu SR prezentovanými v uvedených rozhodnutiach, t. j. že vlastník pozemku si svoj nárok na odplatu za obmedzenie vlastníckeho práva k predmetným pozemkom zákonným vecným bremenom mohol uplatniť v lehote 3 rokov od jeho vzniku, a t. j. účinnosti uvedeného zákona č. 66/2009 Z.z., t. j. od 1.7.2009 do 1.7.2012, ak tak neurobil právo sa premlčať. Preto súd po prihliadnutí na námietku žalovaného, že nárok je premlčaný žalobe vyhovieť nemohol.

9. V ďalšom odôvodnení súd prvej inštancie citoval a poukazoval práve na právne závery už vyššie uvedených rozhodnutí najvyššieho súdu v obdobných veciach. Argumentoval závermi uznesenia NS SR sp.zn. 1Cdo/99/2019, kde pre účely ďalšieho výkladu za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu treba považovať predovšetkým rozhodnutia a stanoviska publikované v Zbierke stanovísk NS SR a Rozhodnutí súdov SR ako aj rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, v ktorých bol opakovane potvrdený

určitý právny názor alebo výnimočne jednotlivé rozhodnutia, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v tomto rozhodnutí nespochybnili, prípadne ich akceptovali a na nich nadviazali. Najvyšší súd SR už riešil otázku, či vlastník pozemku na ktorom viazne zákonné vecné bremeno v zmysle zákona č. 66/2009 Z.z. má nárok na primeranú náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva vo forme pravidelných platieb primeranej náhrady počas trvania tohto obmedzenia vo výške ročného úžitku, ktorý sa viaže k tej časti nehnuteľnosti, ktorej sa vlastnícke právo obmedzuje, alebo odplatu jednorazovú. Tiež riešil, či existuje ustanovenie všeobecného záväzného právneho predpisu, ktoré by bránilo považovať náhradu za obmedzenie vlastníckych práv zákonným vecným bremenom podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. vo forme opakujúceho sa plnenia. Judikatúra Najvyššieho súdu SR v tomto smere bola akceptovaná aj Ústavným súdom SR. Súd prvej inštancie, teda uzavrel, že rozsah zriadeného vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. v tomto spore bol určiteľný už pri jeho vzniku, ide o zákonné vecné bremeno odôvodnené verejným záujmom a tak náhrada má charakter jednorazovej odplaty. Vecné bremeno v prospech žalovaného na pozemku, ktorý je vo vlastníctve žalobcov vzniklo ku dňu 1.7.2009 a vlastník pozemku si v zmysle ust. § 101 Občianskeho zákonníka o premlčaní neuplatnil nárok na odplatu v lehote 3 rokov, t. j. do 1.7.2012 preto sa jeho právo premlčalo.

10. O trovách konania rozhodol súd podľa § 256 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 262 CSP. Úspešnou stranou bol v tomto spore žalovaný, keďže žalujúca strana procesne zavinila zastavenie konania v časti o zaplatenie 741,65 € a v ostatnej časti jej žaloba bola zamietnutá. Žalovanému, však žiadne preukázateľné trovy konania v spore nevznikli a tak súd žalovanému náhradu trov konania nepriznal, pričom v tomto spore nevzhliadol ani žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa (§257 CSP).

11. V zákonnej lehote podali žalobcovia proti zamietavému výroku rozsudku a súvisiacemu výroku o trovách konania odvolanie nie z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. b/, d/ a h/ CSP. Požadovali, aby odvolací súd zamietavý výrok rozsudku zmenil tak, že žalobe v plnom rozsahu vyhovie a zároveň uloží žalovanému zaplatiť žalobcom náhradu trov konania. Podľa odvolateľov záver súdu prvej inštancie o tom, že náhrada za nútené obmedzenie vlastníckeho práva v posudzovanom prípade je jednorazová neobstojí najmä preto, že jeho závery sú založené na nesprávnom právnom posúdení veci, keď súd prvej inštancie aplikované právne normy nesprávne vykladá ako aj preto, že na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Okrem toho považujú rozsudok za nedostatočne odôvodnený, rozporný, a preto aj nepreskúmateľný. Podľa odvolateľov súd prvej inštancie nesprávne posúdil a vyložil ust. § 4 ods. 11 zákona č. 66/2009 Z.z., keď v bode 20. odôvodnenia prijal záver o tom, že rozsah zriadeného vecného bremena bol určiteľný už pri jeho vzniku, ide o zákonné vecné bremeno odôvodnené verejným záujmom, je teda prítomný verejno-právny charakter, čím sa výrazne približuje k obmedzeniu vlastníckeho práva zakotveného v zákone č. 182/1993 Z.z., kde náhrada za obmedzenie je tiež jednorazová.

Tento prezentovaný názor ničím bližšie nezdôvodnil iba odkázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR. Žalobcovia sú pritom toho názoru, že právna otázka, či náhrada za nútené obmedzenie vlastníckeho práva podľa zákona č. 66/2009 je jednorazová alebo sa jedná o opakujúce plnenie nebola judikatúrne doriešená, a že pre danú vec neexistuje ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu ako to prezentuje súd prvej inštancie. Doposiaľ totiž nebolo žiadne rozhodnutie zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a Rozhodnutí súdov SR, ktoré by meritórne riešilo práve otázku náhrady za vecné bremeno vzniknuté podľa zákona č. 66/2009 Z.z. Tu poukázali na uznesenie Ústavného súdu SR vo veci IV. ÚS430/2021-47 zo dňa 7.9.2021, kde sa rozhodovalo o ústavnej sťažnosti, a kde ústavný súd podotkol, že vydanie rozhodnutia 8Cdo/17/2019 z 30.11.2020 ešte neznamená, že ide o ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu. Ústavný súd pritom opakovane prijal záver, že povinnosťou súdov je, aby pri rozhodovacej činnosti riadne odôvodnili svoje myšlienkové pochody a svoje rozhodnutie, aby sťažovateľ nemusel hľadať odpoveď na nastolenú problematiku v rovine dohadov. Pokiaľ teda súd prvej inštancie argumentoval rozhodnutiami najvyššieho súdu vo svojej podstate v jeho argumentácií nepridávajú nič nové len odkazujú na už skoršie rozhodnutia v obdobných veciach. Poukázal na rozdielnosti ust. § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov a § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. a to v súvislosti so zápisom vecného bremena v katastre nehnuteľnosti. Žalobcom nebolo zrejmé, na základe akej úvahy dospel súd prvej inštancie k záveru, že vecné bremená podľa zákona č. 66/2009 Z.z. sa nezapisujú do katastra nehnuteľnosti, keď z textu zákonných ustanovení aj z dôvodovej správy k zákonu č. 66/2009 Z.z. vyplýva, že sa zápis vecných bremien do katastra nehnuteľnosti vyžaduje, a že sa jedná aj o bežnú katastrálnu prax. V posudzovanom prípade je teda zjavné, že žalovaný si nesplnil svoju zákonnú povinnosť zapísať vecné bremeno do katastra nehnuteľnosti, čo má svoje konzekvencie

okrem iného aj v tom, že verejnosť sa tak nemala ako dozvedieť o vzniku vecného bremena a to vrátane žalobcov. Na liste vlastníctva žalobcov totiž nie je vedená žiadna f'archa, a preto súd prvej inštancie nemal prihliadať ani na námietku premlčania a to minimálne do doby splnenia zákonnej povinnosti zo strany žalovaného na zápis vecného bremena. Žalovaný vo svojej podstate znemožňuje uplatňovanie práv zo strany vlastníkov dotknutých pozemkov a tento stav vytvára priestor na to, že užíva cudziu vec bez toho, aby musel platiť náhrady a nič ho nenúti k tomu, aby usporiadal vzťahy k pozemkom pod cestami zámenou alebo iniciovaním pozemkových úprav ako predpokladá zákon. Odvolatelia opakovane poukázali na samotné znenie ust. § 2 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. a ust. § 4 ods. 1 tohto zákona z čoho nesporne vyplývajú rozdielnosti oproti právnej úprave, ktoré sa vzťahujú na vecné bremená podľa zákona č. 182/1993 Z.z. Práve časovo určené trvanie núteného obmedzenia je v danom prípade veľmi dôležitým faktorom, keďže v zmysle zákona č. 66/2009 Z.z. určuje vlastníkovi pozemku pod stavbou povinnosť, aby strpel výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, avšak iba do určitého času, a to do vykonania pozemkových úprav v príslušnom katastrálnom území, čiže miera jeho obmedzenia je daná mimo iného aj *expressis verbis* s časovým ohraničením. V tejto súvislosti poukázali aj na závery Ústavného súdu SR vyjadrené v rozhodnutí III. ÚS 237/2009, a to v súvislosti s primeranou náhradou za vyvlastnenie pozemku a primeranou náhradou za obmedzenie vlastníckych práv. Na rozdiel od vyvlastnenia, kde môže dôjsť k jednorazovému vyplateniu náhrady pri nútenom obmedzení možno uvažovať o opakovaných platbách primeranej náhrady počas trvania núteného obmedzenia. V zmysle § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. vlastníkovi stavby ku dňu účinnosti zákona pozemku pod stavbou vzniká vecné bremeno, ak nemá zmluvne dohodnuté iné právo. Pokiaľ zákon č. 182/1993 Z.z. ustanovuje, že k pozemku vzniká právo zodpovedajúce vecnému bremenu automaticky zo zákona bez toho, aby boli naplnené ďalšie podmienky, tak v prípade zákona č. 66/2009 Z.z. vzniká vecné bremeno až vtedy, ak nemá zmluvne dohodnuté iné právo. Poukazovali tiež aj na čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a to, že vyvlastniť alebo nútene obmedziť vlastnícke právo je možné iba v nevyhnutnej miere vo verejnom záujme a na základe zákona a za primeranú náhradu. Ak by sa prijali závery, ktoré prezentoval súd prvej inštancie v tomto spore, tak potom nikto a nič už nedonúti obce a samosprávne kraje, aby pristúpili k vysporiadaniu vlastníckych vzťahov k pozemkom pod ich stavbami. Napokon žalobcovia namietali, že súd prvej inštancie ani žiadne ním prezentované rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, nedáva odpovede na najpodstatnejšie nastolené otázky vo vzťahu k odplate za obmedzenie zákonným vecným bremenom podľa zákona č. 66/2009 Z.z. vo vzťahu k zákonu č. 182/1993 Z.z., a to najmä rozdielnosť účelov samotnej právnej úpravy uvedených právnych predpisov, rozdielnosť predpokladov pre vznik vecného bremena a rozdielnosť v úprave dĺžky trvania obmedzenia vlastníckeho práva. Týmto postupom súd prvej inštancie teda odňal žalobcom možnosť konať pred súdom a znemožnil im riadne realizovať svoje právo domáhať sa preskúmania rozhodnutia odvolacím súdom.

12.K odvolaniu žalobcov sa vyjadril žalovaný že má za to, že odvolanie je potrebné odmietnuť, pretože v pôvodnom odvolaní bol napadnutý prvý výrok rozsudku súdu prvej inštancie o čiastočnom zastavení konania, pričom z dikcie ust. § 364 CSP je zrejmé, že rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda musí byť daný a ustálený do uplynutia lehoty na podanie odvolania, pričom žalobcovia ho podaním zo dňa 2.12.2002 zmenili. Žalovaný má za to, že výroky, ktoré pôvodne napadnuté neboli, nadobudli právoplatnosť a voči prvému výroku odvolanie žalobcov prípustné nie je, preto požadovali odvolanie odmietnuť. V prípade, ak aby odvolací súd sa nestotožňoval s týmto návrhom žalovaného, vyjadril sa aj k výhradám žalobcov prezentovaných v odvolaní. Čo sa týka ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ani tieto odvolacie námietky žalobcov nie sú dôvodné. V prvom rade žalovaný považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie za náležité dostatočne a presvedčivo odôvodnené, keď súd prvej inštancie vec právne posúdil v merite veci tak, ako to pred ním učinili už tri senáty Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Otázky, ktoré nastolil žalobca, plynú už z prekonaného právneho názoru, a preto sa môžu zdať žalobcom nezodpovedané, ale žalovaný je toho názoru, že dotknuté rozhodnutia NS SR dali vyčerpávajúcim spôsobom odpovede na všetky podstatné otázky, ktoré v tomto spore vznikli. Zákonné vecné bremeno na pozemku žalobcov vzniklo ku dňu účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z., t.j. dňa 1.7.2009. Náhrada za jeho vznik má jednorazový charakter, nevzniká pri každej zmene vlastníka nehnuteľnosti ním zaťaženým, a preto je nárok žalobcov, keďže nebol uplatnený v premlčacej lehote, premlčaný. Žalovaný opätovne poukazoval a označoval rozhodnutia NS SR, ktoré už nastolenú otázku žalobcami v odvolaní vyriešili opakovane. Vyslovený názor v rozhodnutí NS SR sp. zn. 2Cdo/194/2019 bol opakovane potvrdený aj rozhodnutím NS SR sp. zn. 8Cdo/17/2019, a preto sa nejedná iba o názor jedného senátu a ojedinelý. V priebehu tohto súdneho konania došlo k vydaniu ďalšieho rozhodnutia, a to uznesenia NS SR z 26.1.2022, a to 1Cdo/99/2019. Z toho vyplýva logický záver, že o riešení

právnej otázky, o ktorú ide aj v konaní 42C/13/2021 Okresného súdu Košice I už existuje ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu a žalobcovia sa mýlia, pokiaľ tvrdia opak. Na dôvetok žalovaný uviedol, že senát NS SR rozhodol v konaní pod sp. zn. 1Cdo/99/2019 po viac ako roku od vydania rozhodnutia NS SR 8Cdo/17/2019 a nevzhladol potrebu uplatniť postup podľa § 48 ods. 1 CSP. Že je napadnuté rozhodnutie arbitrárne, čo tvrdia žalobcovia, nemožno súhlasiť, pretože prvostupňový súd rozhodoval v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu a takýto postup je naplnením požiadavky spravodlivého procesu a princípu právnej istoty, ktorý je vyjadrený v čl. 2 ods. 2 Civilného sporového poriadku. Ak totiž prvostupňový súd dospeje k záveru, že v konaní nastala situácia riešená už v judikatúre súdov určitým spôsobom, má možnosť odôvodnenie rozsudku jednoducho odkázať na ustálenú rozhodovaciu prax a poukázal pritom na komentár k Civilnému sporovému poriadku. Nesúhlas žalobcov s právnym názorom vysloveným tromi senátmi NS SR nezakladá arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia a nie je založená ani tým, že prvostupňový súd nedoplnil vlastnú argumentáciu, pretože v danej veci to ani nebolo potrebné. Žalovaný považuje teda napadnuté rozhodnutie za zákonné a správne a ako také ho žiadal odvolacím súdom potvrdiť.

13. Žalobcovia podali odvoláciu repliku, v ktorej v podstate zotrvali na svojich názoroch, ktoré prezentovali v odvolaní. Naďalej tvrdili, že argumentácia žalovaného, ako aj závery súdu prvej inštancie o tom, že náhrada za nútené obmedzenie vlastníckeho práva v posudzovanom prípade, na ktorý sa vzťahuje zákonná úprava daná zákonom č. 66/2009 Z.z., je jednorazová, neobstojí, pretože závery súdu prvej inštancie sú založené na nesprávnom právnom posúdení veci, keď súd aplikované právne normy nesprávne vykladá, ako aj preto, že na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Naďalej považujú rozsudok súdu prvej inštancie napadnutý odvolaním za arbitrárny a nepreskúmateľný.

14. Žalovaný svojou duplikou taktiež zotrval na svojej argumentácii, ktorú už prezentoval a v prílohe predložil odvolaciemu súdu ďalšie uznesenie NS SR zo dňa 5.1.2003 sp. zn. 1Cdo/255/2021, ktorým NS SR rozhodol v konaní o zaplatenie finančnej náhrady za zákonné vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z.z. uplatnenej priamo voči Košickému samosprávnemu kraju. S právnou argumentáciou, ktorú reprezentujú aj žalobcovia v tomto konaní, dovolateľ v uvedenom konaní neuspel. Najvyšší súd v citovanom uznesení na margo dovolateľom tvrdených dovolacích dôvodov uviedol, že vzhľadom k tomu, že právne posúdenie náhrady za zriadenie vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z.z. v rozhodovacej praxi NS SR bolo vyriešené s poukazom na uznesenia sp. zn. 8Cdo/17/2019, ale aj 2Cdo/194/2019, kde je možné konštatovať, že dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP v tomto smere nie je prípustný podľa § 447 písm. f/ CSP. Konštatoval, že otázka formy náhrady za zriadené vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z.z. už bola ako otázka zásadného právneho významu vyriešená a samotné rozhodnutia Najvyššieho súdu SR ju neriešili rozdielne. Z týchto rozhodnutí jednoznačne vyplýva, že nárok na odplatu za zriadenie vecného bremena nevzniká pri každej zmene vlastníka, patrí pôvodnému vlastníkovi a má jednorazový charakter a nárok na jej zaplatenie mohol uplatniť tento vlastník v trojročnej premičacej lehote, ktorá začala plynúť odo dňa nadobudnutia účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z.

15. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalobcov ako podané včas a oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario, v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379, § 380 ods. 1, 2 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP) a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, rozsudok v odvolaní napadnutých výrokoch je vecne správny, preto ho podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 16.11.2023 po predchádzajúcom zverejnení miesta a času verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli a webovej stránke súdu v súlade s ust. § 219 ods. 1, 3 a § 378 ods. 1 CSP. Výrok rozsudku o čiastočnom zastavení konania nebol odvolaním napadnutý a nebol predmetom prieskumu odvolacím súdom. Len na vysvetlenie žalovanému, ktorý bo svojom vyjadrení k odvolaniu žalobcov požadoval odmietnuť odvolanie odvolací súd uvádza, že v odvolaní išlo len o jednoduchú chybu v písaní, ktorá bola opravená a z obsahu odvolania jednoznačne vyplývalo, proti ktorým výrokom sa žalobcovia odvolávajú.

16. Žalobcovia v odvolaní uplatnili odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. b/, d/, a h/ CSP. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP je naplnený, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Ide o taký procesný postup súdu, ktorým sa strane sporu odnímajú tie

procesné práva, ktoré mu zákon priznáva. Vo všeobecnosti ide o taký postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. K odňatiu možnosti pred súdom konať dochádza tiež vtedy, keď súd nedostatočne odôvodní svoje rozhodnutie, t.j. že dôvody rozhodnutia nespĺňajú požiadavky kladené ustanovením § 220 ods. 2,3 CSP.

Odvolačný dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d/ CSP dopadá na akékoľvek pochybenia v procesnom postupe súdu, ktoré nie sú subsumovateľné pod ostatné odvolacie dôvody, avšak len za predpokladu, že mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (napr. nesprávne realizovaná manudukčná povinnosť súdu a pod.).

K odvolaciemu dôvodu v zmysle § 365 ods. 1 písm. h/ CSP odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu prvej inštancie, pri ktorej aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav, tzn. vyvodzuje zo skutkového zistenia aké práva a povinnosti majú strany sporu podľa príslušného právneho predpisu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav (skutkové zistenie), pričom o mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť alebo aplikoval správny predpis, ale nesprávne ho vyložil, príp. ho na daný skutkový stav inak nesprávne aplikoval (z podradenia skutkového stavu pod právnu normu vyvodil nesprávne právne závery o právach a povinnostiach strán sporu).

17.Odvolačný súd po preskúmaní napadnutého rozsudku a predchádzajúceho procesného postupu súdu v konaní z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov a v rozsahu námietok žalobcov vymedzených v podanom odvolaní dospel k záveru, že odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie nie je opodstatnené a uplatnené odvolacie dôvody nie sú preukázané. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v rozsahu dostatočnom pre úplné zistenie skutkového stavu, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa zásad vyplývajúcich z ust. § 191 a nasl. CSP, z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správne závery o právach a povinnostiach sporových strán, pričom rozsudok aj náležite odôvodnil a odvolací súd nezistil ani pochybenia v procesnom postupe súdu prvej inštancie porušujúce procesné práva strán alebo právo na spravodlivý proces, ani žiadnu z procesných väd konania, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Odvolacie námietky odvolateľov boli už predmetom dokazovania pred súdom prvej inštancie, ktorý sa s nimi dôsledne vysporiadal pri rozhodovaní v danej veci. Ani ďalšie skutočnosti uvedené v odvolaní neumožňujú odvolaciemu súdu prijať iné závery a nie sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku, preto ho odvolací súd ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP.

18.Podľa § 387 ods. 2 CSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s dôvodmi napadnutého rozsudku, odkazuje na nich a na zdôraznenie správnosti rozsudku uvádza:

19.Skutočnosť, že súd prvej inštancie v odôvodnení zamietavého výroku rozhodnutia použil argumentáciu a právne závery o právnej otázke z odôvodnení obdobných rozhodnutí najvyššieho súdu neznamená arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť. Aj odvolací súd v súlade s tvrdeniami žalovaného uvádza, že judikatúra sa v časovom horizonte vyvíja a súd prvej inštancie správne vec posudzoval so svetle najnovšej súdnej praxe Najvyššieho súdu SR, ktorá nebola spochybnená ani Ústavným súdom SR.

20. Námietky žalobcov sa týkali podľa nich nesprávneho vyriešenia otázky, či má byť odplata za zákonné vecné bremeno jednorazová, alebo opakovaná aj v ohľadom na rozdielnosť zák. č. 66/2009 Z.z a zák. č. 182/1993 Zb. Všeobecné súdy vo svojej doterajšej rozhodovacej činnosti plne rešpektujú, že vlastníkom pod stavbami patriacimi obci alebo vyššiemu územnému celku patrí primeraná náhrada podľa všeobecných zásad upravujúcich inštitút vecného bremena. Ak judikatúra Najvyššieho súdu SR akceptovaná Ústavným súdom SR dospela k záveru, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z. vzniklo ex lege jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona, nemôže byť tomu inak ani pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z.. Zákonné vecné bremená majú všetky jednotiace znaky, t. j. ide o obmedzenia vlastníckeho práva založené verejnoprávnymi normami kogentného charakteru s významným prvkom súkromnoprávnym, okruh oprávnených subjektov je vymedzený druhovo a nezaväzujú, či sú zapísané v katastri nehnuteľností, nemôže byť tomu inak ani v súvislosti s

finančnou náhradou za obmedzenie vlastníckeho práva. Najvyšší súd SR už vo svojom rozhodnutí, sp. zn. 3 Cdo 49/2014 konštatoval, že finančná náhrada za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z. je nepochybne majetkovým právom osoby, ktorá je povinným subjektom z vecného bremena. Predmetné bremeno vzniká „in rem“, vzťahuje sa na každého vlastníka zaťaženého pozemku bez ohľadu na spôsob zmeny vlastníctva. Nemožno teda jeho vznik posudzovať samostatne v prípade každého nového vlastníka zaťaženého pozemku. Finančná náhrada z a vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová; nemá teda charakter opakovaného plnenia. Je nelogické, aby pri každej zmene vlastníka mal nový majiteľ zaťaženého pozemku nový nárok na finančnú náhradu za už vzniknuté vecné bremeno. Podstatu predmetného názoru považoval za „ústavne udržateľný“ aj Ústavný súd SR v rozhodnutí, sp. zn. IV. ÚS 227/2012. Ani ďalšie rozhodnutia ústavného súdu týkajúce sa posudzovania opakovanosti finančnej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z., v ktorých posudzoval ústavnosť rozhodnutí založených na obdobných záveroch (sp. zn. I. ÚS 474/2013, IV. ÚS 227/2012, I. ÚS 1/2012, II. ÚS 506/2011), na tom nič nezmenili.

21. Odvolatelia v odvolaní tvrdili, že pochybil žalovaný, keď nedal zapísať zákonné vecné bremeno do katastra nehnuteľností a že im nemohla začať plynúť premlčacia doba. Takáto interpretácia začiatku plynutia premlčacej doby v posudzovanom prípade neobstojí, pretože judikatúra uzavrela, že prípadná jednorazová náhrada za zriadenie vecného bremena vznikla vlastníkovi zaťaženého pozemku ex lege ku dňu účinnosti zák. č. 66/2009 Z.z. a vlastníci predmetných pozemkov si mohli uplatniť náhradu za vecné bremeno v zákonom stanovenej lehote, a to do troch rokov od nadobudnutia účinnosti tohto zákona, t.j. od 1.7.2009.

22. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu (vrátane súvisiaceho výroku o trovách konania) ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP.

23. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1, 2 CSP v spojení s § 225 ods. 1 CSP. Žalobcovia neboli so svojím odvolaním úspešní, žalovanému v odvolacom konaní preukázateľné trovy nevznikli, preto odvolací súd stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

24. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).